

II. správa SNB
analytický odbor

Č.j.:CB-0077/209/03-89

V Praze dne 25.9. 1989

[REDACTED]

Výtisk č. : 2.
Přílohy : 5/14 7/13

Denní situační zpráva č. 109 /89 ze dne 25.9. 1989.

K bodu 2a) : č. 1, 2, 3, 4

K bodu 2b) : č. 5,

K bodu 3) : č. 5 č. 6

K bodu 4) : č. 7

Vyhodnoceno 6x:

- č. 1 - OAI VOS
- č. 2 - DMO
- č. 3 - I. PMS ~~Zničeno~~
- č. 4 } PMS ~~Zničeno~~
- č. 5 } PMS ~~Zničeno~~
- č. 6 - e. P ~~Zničeno~~

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

Výtisk č.: 2.
Počet listů: 2

K bodu 2a

29. srpna 1996

Rozdělovník č. 1

Úřad

PODPLIS

Dlouhá

V průběhu t.r. jsou registrovány poznatky o narůstajícím tlaku Spojených států, který lze hodnotit jako vytváření příznivých perspektivních podmínek k pronikání prakticky do všech struktur čs. společnosti za maximálního využití vnitropolitické i mezinárodně politické situace. Do této činnosti jsou zahrnuty jak oblasti základny, tak i nadstavby ČSSR.

Ze strany pracovníků ZÚ USA v Praze, mezi nimi i ustanovených či předpokládaných pracovníků rezidentury speciálních služeb USA, je v poslední době patrná snaha osobně častěji kontaktovat vedoucí pracovníky centrálních i republikových orgánů, institucí, výzkumné ústavy, vědecká pracoviště, vysoké školy. Pokud přímo sami tuto činnost neprovádí, vytváří podmínky k navazování těchto kontaktů pro individuální či skupinové, soukromé, ale i oficiální delegace USA, a to až na úrovni např. Kongresu USA, ředitele USIA apod.

V rámci oficiálních čs. amerických kontaktů lze jako zvyšující se aktivitu, kromě uváděných styků s Kongresem USA, USIA aj., hodnotit činnost americké organizace PEOPLE TO PEOPLE. Zjištěné hlavní sféry působení této americké organizace jako jsou - vzdělávání, právo, zdravotnictví, zemědělství, architektura, služby, knihovny, divadla, ministerstva a mládež, plně korespondují s registrovanými oblastmi zájmů jejich zástupců při pobytu v ČSSR.

Činnost do ČSSR krátkodobě přijíždějících USA státních příslušníků, mezi nimiž jsou pod různým krytím legalizováni i pracovníci americké rozvědky (jsou ustavovováni pracovníci CIA i DIA), je evidentně koordinována z pozice ZÚ USA v Praze, je-

jichž pracovníci se buď přímo zúčastňují jednotlivých jednání nebo tyto organizačně zajišťují.

Kromě zvyšující se aktivity protivníka při pronikání do rozhodujících oblastí hospodářského života ČSSR, dále položení důrazu na legalizaci a další rozvíjení kontaktů s čs. disidenty, jsou registrovány některé signály, které bez hodnocení v širších souvislostech budí dojem okrajového významu. Jako takový lze hodnotit pokyn ZÚ USA z ústředí ve Washingtonu, dle kterého americké velvyslanectví v těchto dnech vyvíjí iniciativu při získávání informací o situaci a postavení žen v ČSSR. V těchto souvislostech pracovník politického oddělení ZÚ USA v Praze Edward KASKA kontaktoval představitele čs. disidentských kruhů Petra UHLA a Annu ŠABATOVOU, které žádal oddoporučení na osoby, které jsou informovány o ženském hnutí v Československu. Na jejich doporučení lze očekávat, že ze strany KASKY event. dalšího pracovníka amerického velvyslanectví bude vyvinuta iniciativa ke kontaktovaní socioložek Jiřiny ŠIKLOVÉ a KLÍMOVÉ.

Jde o tématickou informaci, která byla zpracována z poznatků, získaných Prameny č. 1 a 2 v r. 1989.

Aktivity USA a jejich ZÚ v Praze budou v uvedených souvislostech nadále kontrolovány a dokumentovány.

1. odb.

Výtisk č.: 2.
Počet listů: 2.

K bodu 2e

Rozdělovník - sa. GT ÚV KSČ, MV ČSSR a I. NMV ČSSR

Pracovníci politického oddělení ZÚ USA v Praze Clifford BOND a Edward KASKA v dopoledních hodinách dne 18.9.1989 navštívili společně představitele čs. disidentských kruhů Jana URBANA v jeho bydlišti na adrese [REDACTED]

[REDACTED]. Jednalo se o cca 1 1/4 hodinovou schůzku v průběhu které byla projednávána otázka pozvání Alexandra VONDRY na stipendijní pobyt do Spojených států.

Po ukončení schůzky u URBANA odešel KASKA na Hradčanské náměstí, kde na cca 15 minut navštívil Arcibiskupský palác. BOND se vrátil sám zpět na ZÚ USA a krátce poté odejel do ul. Nekázanka, kde se neúspěšně pokoušel osobně nakontaktovat Jiřího DIENSTBIERA v jeho bydlišti (DIENSTBIER půl hodiny před návštěvou BONDa odešel z bytu).

Následující den po schůzce s americkými diplomaty t.j. dne 19.9.1989 URBAN hovořil s Martinou VONDROVOU, kterou informoval o obsahu rozhovoru s nimi. Na závěr ji v souvislosti s přípravou výjezdu VONDRY do zahraničí požádal o sdělení jeho osobních dat včetně tématu zpracovávaného při zmíněném stipendijním pobytu v USA.

VONDROVÁ upozornila URBANA na to, že její manžel má již přislíbeno jedno zahraniční stipendium a jako téma si vybral "Proces uvolňování napětí v jednotlivých zemích východního bloku". Bylo dohovořeno, že URBAN bude Edwarda KASKA o těchto skutečnostech informovat a jako téma ke zpracování mu navrhne stejnou problematiku.

Poznatek byl získán dne 22.9.1989 Pramenem č. 2, je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Další iniciativa pracovníků ZÍ USA je vztahu na čs. vnitřního protivníka je pod stálou kontrolou.

1. odb.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍ OSIGUZ
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák.
12/2005 Sb.

Výtisk č.: 1.

Počet listů: 1.

K bodu 2e

Rozdělovník č. 1

Velvyslanecký rada ZÚ USA v Praze RUSSELL kontaktoval dne 21.9.1989 pracovníka ZÚ NSR METZGERa s tím, že pracovníci ZÚ USA chtějí uspořádat dobročinnou sbírku hraček, oděvů a peněz pro děti utečenců z NDR, kteří se zdržují na velvyslanectví NSR v Praze. Celá akce by byla uskutečněna pod patronací Mezinárodní školy a byla by brána jako výraz solidarity. METZGER je osobně tímto zájmem USA diplomatů potěšen, ale celou záležitost ještě projedná s velvyslancem NSR. Předpokládá, že ani z jeho strany nebudou žádné námítky a výsledek sbírky rádi na ZÚ NSR příjmou. Připouští i možnost případné propagace této akce v tisku. Dále RUSELLA informoval o tom, že po návštěvě advokáta z NDR VOGELA, který hovořil se všemi NDR státními příslušníky zdržujícími se na ZÚ NSR v Praze a přislíbení jim legální možnosti vystěhování bez trestního postihu, část NDR státních příslušníků ZÚ NSR opustila. V současné době se však již na ZÚ NSR zdržuje 584 NDR státních příslušníků a nikdo zatím neví, jak dlouho bude tato situace trvat a jaký bude její další průběh.

Poznatek byl získán dne 21.9.1989 Přamenem č. 2, je hodnocen jako pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Činnosti diplomatů ZÚ USA ve vztahu k pořádání uvedené sbírky je nadále věnována pozornost.

X. odb.

Výtisk č.: 2.
Počet listů: 1.

K bodu 2a

Rozdělovník č. 1

29. srpna 1996

DLE

POZORNOST

J. Václav

I. tajemník politicko ekonomického oddělení ZÚ USA v Praze KASKA organzuje na 26.9.1988 nebo 27.9.1989 schůzku diplomátů členských států NATO, která by měla být zaměřena na posouzení dodržování Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě ze strany ČSSR a vzájemné předání poznatků o případném porušení této smlouvy. Obdobné schůzky pořádal v minulosti předchůdce KASKY NORMAN, který byl pro svoji činnost z ČSSR vyhoštěn. Uvedená schůzka diplomátů se uskuteční na základě instrukce zaslанé KASKovi z ústředí a protokol o jednání bude zaslán do Bruselu.

S ohledem na krátkost pobytu KASKY v ČSSR tento žádal o pomoc při organizování schůzky pracovníky KVV Pierre GUIMONDA a KNOOKa z nizozemského VV, kteří mu přislíbili pomoc při utřízení údajů a zpracování zprávy pro ústředí v Bruselu.

Této činnosti KASKY odpovídá i jeho funkční zařazení na AVV v Praze, na kterém vystřídal Roberta NORMANA. Stejně jako NORMAN i KASKA od svého příjezdu do ČSSR udržuje aktivní styky na představitele opozice v ČSSR, především členy CH-77.

Poznatek byl získán dne 22.9.1989 Pramenem č. 2, je pravdivý a lze jej využít v informačním toku FMV.

Činnosti KASKY a dalších pracovníků ZÚ USA je věnována stálá pozornost.

1. odb.

ARCHIV
Zrušen stupň utajení

!
SLOVAKIA
č. 412/2005 Sb

Výtisk č.: /
Počet listů: /

K bodu 2b

29. srpna 1996

Rozdělovník č. 1

Další

POŠUSTA Stanislav se vyjádřil o svém setkání s rakouským státním příslušníkem Peterem SCHNEIDEREM, který byl do ČSSR pro potřeby Společnosti pro studium demokratického socialismu (SSDS) vyslán Přemyslem JANÝREM z SPÖ. Setkání se uskutečnilo dne 11.9.1989 v bytě NEDBÁLKA za účasti Břetislava NEDBÁLKA a Stanislava POŠUSTY.

SCHNEIDER je vlivným politikem, zástupcem poslaneckého klubu rakouské SPÖ a ekonomem této strany. Při setkání byly rozebírány otázky připravovaného semináře SSDS, vydávání dokumentů Socialistické internacionály za využití klubu OBRODA, nutnosti intervence předsedy SPÖ FISCHERA při jeho návštěvě ČSSR k povolení SSDS a nutnosti tlaku SPÖ na čs. orgány. Dle sdělení SCHNEIDERA jeho další úkol v ČSSR je připravit návštěvu FISCHERA v ČSSR.

Poznatek byl získán dne 15.9.1989 Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriozní a lze jej využít v informačním toku FMV.

Jsou realizována opatření k ustanovení SCHNEIDERA a ke zjištění dalších záměrů SSDS. Dle výsledků budou přijata další opatření.

12. odd.

ARCH
Zrušen stupň utajení

K bodu 3

Rozdělovník - pouze pro informaci MV ČSSR a I. NMV ČSSR

Ve dnech 3.-10.7. 1989 se v Paříži konal Světový radiologický kongres. Této příležitosti využila firma SIEMENS k dalšímu prohloubení dobrých vztahů s nejdůležitějšími funkcionáři zdravotnických zařízení, která odebírají rentgenovou techniku firmy SIEMENS. V podstatě se jednalo o atraktivní odměnu zákazníkům firmy SIEMENS a udržení jejich zájmu o techniku firmy SIEMENS. Protože firma se bojí dávat lékařským pracovníkům úplatky formou hotových finančních prostředků, volí cenu zaplacení pobytu na kongresu v zahraničí, přičemž mnohdy platí pobyt i pro rodinné příslušníky, nebo milenky.

Konkrétně náklady pobytu na kongres v Paříži platily firmy SIEMENS následujícím čs. občanům:

MUDr. SPRINGER - FN Bulovka,

plk. MUDr. ŠALAMOUN - ÚVN Střešovice (cestou absolvoval společně s [redacted])

prof. SEMR-EN Vinohrady (společně s dcerou a manželkou)

MUDr. MICHAJLOVIČ - Ústav fyziologických regulací ČSAV (s manželkou a vnučkou)

prof. VYHNÁLEK - FN na Karlově nám. (s manželkou a dcerou)

Doc. DRUGOVÁ - SANOPS

Doc. KOLIHOVÁ - FN Motol (společně s manželem)

MUDr. PEREGIN - IKEM Praha

MUDr. STEJSKAL - Ústav železničního zdravotnictví Praha
(s manželkou)

MUDr. VÍTEK - Radiologická klinika Hradec Králové

MUDr. KRAJINA - "

Doc. PROCHÁZKA - Dětská nemocnice Brno (společně 2 dcery)

MUDr. KUDLIČKOVÁ - VÚKEO Brno

MUDr. ŠÁMAL - Výzkumný ústav tuberkulózy a respiračních chorob Bratislava (společně s manželkou)

MUDr. KUTARŇA - Onkologická klinika Bratislava

MUDr. LAGINOVÁ - "

MUDr. MIŠTINA - KÚNZ Banská Bystrica.

Kromě uvedených osob se kongresu zúčastnili ještě prof. BELÁN z IKEMu Praha s manželkou a prof. KOLÁŘ z FN Bulovka s manželkou. Protože oba jsou funkcionáři Světové federace radiologů není si Pramen jistý zda se firma SIEMENS podílela na nákladech jejich pobytu. Kongresu se rovněž zúčastnil MUDr. BRET z ÚNV Střešovice s [redakce], kterému náklady hrály firma PHILIPS a MUDr. ŠAFRÁNEK z Výzkumného ústavu traumatologického na náklady firmy GEM.

Pramen odhaduje náklady na 7denní pobyt jednoho čs. občana v Paříži včetně kongresového poplatku 850 DM, na celkovou částku cca 4 tis. DM (cena hotelů byla vysoká vzhledem k oslavám 200 let francouzské revoluce). Přibližně 5 čs. občanů pozvaných firmou SIEMENS se omluvilo. O "plnou spokojenost" svých hostů z ČSSR se staralo několik pracovníků firmy SIEMENS v čele s prokuristou Wernerem HERLINGEREM. Jenom Pramen obdržel od HERLINGERA zálohu 5 tis. DM na hrazení nákladů čs. občanů v různých podnicích, při výletech apod. Pramen odhaduje celkové náklady na pobyt čs. občanů částkou kolem 100 tis. DM mimo náklady prac. firmy SIEMENS a jejich dalších myšajů. Tuto částku má však firma SIEMENS zpět z nadprůměrného zisku z prodeje jednoho CT rentgenu.

Firma SIEMENS má na svojí straně prakticky všechny vedoucí pracovníky ministerstev zdravotnictví a velkých zdravotnických zařízení. Dosáhl prakticky monopolního postavení, což jí umožňuje dosahovat vyšších prodejních cen. Na druhé straně dodává do ČSSR skutečně špičkovou techniku světové úrovně a zajišťuje perfektní servis mnohdy i "na úvěr", pokud zdravotnické zařízení nemá pohotově devizy na nákup důležité součástky.

Poznatky byly získány dne 23.8. 1989 Pramenem č. 1, jsou hodnoceny jako seriozní a lze jej využít pouze k informaci s. ministra vnitra ČSSR s s. I. náměstka MV ČSSR.

Zpráva plně koresponduje s již dříve získanými poznatky k formám ovlivňování čs. zdravotníků firmou SIEMENS. Je zřejmé, že náklady na "péči" o čs. zákazníky musí firma krýt vyšší cenou svých zařízení, takže nejen prospěšný pobyt čs. lékařů na kongresech v zahraničí, ale i náklady jejich rodinných příslušníků a milenek platí čs. zdravotnictví. To vše v době kdy se nedostává prostředků na nákup nezbytných léků a přístrojů a situace v této oblasti je vážný politický problém. Ceníky firmy obsahují pro ČSSR ceny o 10 až 30 % vyšší než jinde ve světě.

Cesty uvedených osob nebyly prověřovány v evidencích jednotlivých útvarů pasů a víz z hlediska původu devizových prostředků určených na krytí výjezdu do Paříže čs. zdravotníků a jejich rodinných příslušníků. Zpráva však pochází od seriozního prověřeného spolupracovníka, který se akce sám zúčastnil a podílel se na jejím zajištování.

Budou soustředěny poznatky obdobného charakteru v širším měřítku (i z S-^StB) a zpracována souhrnná a prověřená informace pro vedení MV ČSSR.

6. odb.

K bodu 4Rozdělovník č. 1

Výtisk č.: 2.

Počet listů: 1

Biskup Maďarské reformované církve, člen Prezidie MIR a prezident Křesťanské mírové konference ThDr. Karol TOTH označil současnou vnitropolitickou situaci v MIR jako složitou, jejíž vývoj nelze objektivně předvídat. Vyjádřil nespokojenost s vývojem, nastolením chaosu a anarchie. Ocenil, že církve - protestantská, římsko - katolická i židovská náboženská obec - se nezapojují do současného politického dění, brání se sňahám rozličných sil o využití jejich vlivu a dosažení politické prevahy. Mimo jiné se na církve obrací zástupci hnutí Za demokratické Maďarsko, TÓTH byl osobně zván státním ministrem s tajemníkem MSDS Imre POZSGAYEM na ustavující shromáždění hnutí. Účast odmítl z důvodu pracovní cesty do Prahy. Dále se na církve obrací MSDS, představitelé církví byli přijati předsedou MSDS Rezső NYERSEM, který se jim snažil objasnit současnou situaci ve straně a linii před jejím sjezdem. NYERS zdůrazňoval, že MSDS je celistvá a že je schopna zabezpečit další sociální rozvoj Maďarska. Na církve se rovněž v poslední době obrací představitelé odborových svazů.

TÓTH se šířeji zmínil o Imré POZSGAYOVĚ. Uvedl, že jsou přátelé. POZSGAY za ním často chodil "vylévat si srdce" při sporech s KÁDÁREM, jehož byl spolupracovníkem, ale zároveň se jej bál. TÓTH tvrdí, že POZSGAY byl a nadále je marxistou. V současné době POZSGAY za TÓTHEM dochází vyjímečně, pouze v případech, kdy chce využít vlivu TÓTHA na podporu svých akcí.

Osobně se TÓTH údajně hlásí k odkezu J. KÁDÁRA. Ve dnech jeho úmrtí nechal vyvěsit na své sídle v Budapešti černé prapory, což se setkalo s nesouhlasem a pokusem o protestní akce odpůrců KÁDÁRA i církevní opozice.

TÓTH si nadále udržuje autoritu mezi představiteli církví, kteří se na něj obrací se žádostmi o ťadu či jejich zastupování při různých setkáních a rozhovorech. V současné době byl jmenován členem delegace Národního shromáždění MÍR, které ve dnech 20.-30. září 1989 navštíví Evropský parlament ve Štrassburgu a bude jednat s jeho delegací. Z tohoto důvodu bylo doloženo zasedání užšího vedení, tzv. TROJKY KMK z 22.9. na 16.10. TÓTH počátkem září navštívil Švýcarsko a NSR. Jednal s představiteli Organizace mezicírkevní pomoci "HEKS", zástupci Porýnské zemské církve v NSR s čelsným politikem SPD NSR RAUEM.

V této souvislosti TÓTH uvedl, že od HEKSu a církví v NSR získal cca 35 000 US dolarů na finanční zajištování Valného shromáždění kontinentální struktury KMK v Africe, a příslib Porýnské církve NSR, že finančně zajistí zasedání Pracovního výboru KMK na Evangelické akademii v ARNOLDSHAIMU, NSR v dubnu 1990. Než vyloučit, že TÓTH musel "dárcům" něco slíbit, neboť uvedené církevní struktury nejsou příznivci KMK. TÓTH se dále vyjádřil, že na konciliární konferenci Světové rady církví (SRC) "Mír, spravedlnost, integrita stvoření", která se uskuteční v březnu 1990 v Soulu, jsou oficiálně povzány tzv. nezávislé mírové skupiny z MÍR. TÓTH vyjádřil nesouhlas, aby KMK přihlásila delegaci do Soulu, domnívá se, že přihláška KMK stejně nebude vedením SRS akceptována. Atmosféru v SRC hodnotí jako špatnou z hlediska KMK. TÓTH znova opakoval svůj názor, že je nutno si položit otázku, zda má Křesťanská mírová konference budoucnost, neboť se zejména v západní Evropě ozývají názory, že KMK již splnila svoji úlohu.

Poznatky byly získány dne 18.9.1989 Pramenem č. 1, jsou hodnoceny jako seriozně přenesené a lze je využít v informačním toku FMV.

Situaci v MLR, vystupování, aktivitám a názorům TÓTHA je věnována stálá pozornost.

9. odb.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupň utajení (svazku) dnem 1. 7. 2008 podle ustanovení § 157 ods. 3 zák. 121/2005 Sb.